

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 1. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po pult. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Pismo iz Beograda.

Belgrad, 18. nov. (1. dec.) 1912.

Nemalo me je presenetila novica, v številki »Dneva« od četrta, katero sem prejel še danes dopoldne, da mojega dopisa o kraljevem prihodu v Beograd še niste sprejeli. Dasi upoštevam sedanje nenormalno stanje, v katerem se nahajamo, je postopanje merodajnih krogov malenkostno.

V karakterizacijo navajam iz gole konstatcije le par dejstev.

V Zemunu je že kakih štirinajst dni sem uvedena stroga cenzura vseh pošiljatev, ki prihajajo iz Srbije in je baje prevzela pošto upravo v Zemunu.

Da cenzurira Srbija pošne pošiljatev, temu se ni čuditi, radi njenega izjemnega stanja in v tem smislu se je glasil tudi odgovor na mojo tozadevno pritožbo, stavljeno na merodajnem mestu.

Kljub temu pa stavlja cenzurno postopanje marsikoga v zelo neprijeten položaj, kakor se je zgodilo n. pr. dopisniku italijanskega lista »Il Messaggero«, ki je pisal iz Niša eno pismo svoji soprogi, drugo pa svojemu dekletu. Cenzorji pa so — hote ali nehoti, kdo ve — zamenjali obe pismi in — predstavlja si — kak učinek je napravila ta zamena na obe naslovljenki, ko ste prejeli pismo. Ni čuda tedaj, da ravno »Il Messaggero« zahteva proti dotičnemu cenzorju najstrožjo kazen.

Časopisje je pred dnevi prihajalo v Beograd še vedno pravočasno. »Dan« smo dobili drugi dan popoldne. »Narodni Listy« pa že drugi dan dopoldne, med tem ko »Neue Freie Presse« še vedno prihaja jutrajšnja številka še isti dan zvečer in večerna drugi dan zjutraj. Sedaj pa prihajajo slovenski listi šele tretji ali četrti dan. »Dneva« od 26. in 27. t. m. sploh nismo dobili. »Sl. Narod« leži v kavarni še od četrta. Od »Edinosti« ste prišle dve stari številki.

Toliko, kar se tiče časopisja. O pismih v zaprtih ovitkih, posebno onih, ki so le količjak težji, je boljše, da molčimo. Hvala Bogu, da jih sploh dobimo.

Vesti z bojišč prihajajo vedno bolj poredkoma in še to vsled drugih, recimo diplomatičnih zapletov — izgubile ono privlačno silo, ki je začetkom fascinirala vse kroge.

Vse se je že takorekoč privadilo velikim dogodkom, ki so spremenili marsikaj v naziranjih in na zemljevidu — Evrope.

Toda eno ostaja še vedno neizpremenjeno. Namreč srbsko navdušenje za boj za sveto stvar, za narodni in državni blagor kraljevine Srbije in njenih podanikov.

Neizpodbitne dokaze teh mojih trditev imam pri vsaki najmanjši priliki, bodisi pri moji službi, na ulici, v javnih lokalih ali pa v zasebnem življenju.

Dve prijateljici se srečati na ulici. Obe ste elegantno oblečeni, znak, da izhajati iz boljših krogov. »Kako gre tvojemu spopadu?«

»Hvala, upati je, da kmalu ozdravi. Opirajo se ob sabljo, že izide na sprehod. Sedaj je doma.«

»Bil je ranjen v boju pri Kumanovem, kaj ne da?«

»Ne, pri Velesu.«

»Moj brat je pa že štirinajst dni po Dri-nopoljem. Upamo, da je zdrav, dasi nam nič ne piše. Ko je odhajal nas je tolažil: »Zgodi se volja narodova in božja, če padem naj vas tolaži za-vest, da sem storil svojo dolžnost v polni meri.«

Sel sem včeraj proti kolodvoru, da se informiram, kdaj pride sanitetni vlak z ranjenci iz Bitolja. Namenil sem se, da prisostvujem transportu. Toda vlak je imel priti šele proti polnoči okrog 400 ranjenci. Vsled tega sem se vračal proti pristanišču donavskih parnikov. Pred kolodvorom je čakalo na vlak zopet okrog 300 Bolgarov in Srbov iz Amerike, ki so se v gruči sedeč na svojih kovčgih med seboj veselo zabavali, drugi pa so povživali svojo skromno večerjo. Bolgari so bili namenjeni v Sofijo, da vstopijo v bojne vrste in da izpopolnijo nastale vrzeli v bolgarski armadi. Srbi pa v svojo Staro Srbijo, katero so zapustili kot turško in sedaj jo bodo pozdravili kot srbsko.

Hotel sem že pristopiti h gruči, bilo je okrog 5. ure zvečer, kar začujem za seboj korakanje in petje. Ozrem se. Cela vrsta, približno tisoč mož, v četverostopu, je prihajala doli po klancu. Sprva sem menil, da gredo na kolodvor, pozneje, ko so prišli bližje, sem opazil, da gredo proti vojašnicam, ki stoje v ozadju za vojnimi ministrstvom. Prve vrste bile so v vojaški uniformi, ostala polovica pa je bila civilno oblečena. Vsi so bili »obvezniki tretjega poziva«. V Srbiji je namreč kader, stalna vojska; potem rezerva, potem pa prvi, drugi in tretji poziv, nato pa še »narodna obrana« ali po naše »Landsturm« (črna vojska).

Ti »vojni obvezniki« so se zbrali v trdnjavi, od koder so bili poslani, radi primanjkuje uniforme v trdnjavi, v vojašnice. Iz rado-vednosti sem jim sledil do vrat, kjer so že čakali letos izbrani rekruti, mnogi izmed njih v srbskih narodnih krojih, ki se menjajo po okrožjih, od katerih so prišli. Za obvezniki je prišlo tudi nekoliko radovednežev, še več pa takih, ki so imeli, bodisi svoje sorodnike ali pa svoje prijatelje med njimi. Začelo se je poslavljanje. Tu bolj vroče, ondi bolj hladno, vendar povsod pristrčno, ganljivo in navduševalno. Plakal ni nihče, še manj pa, da bi pokazal svoj strah.

»Z bogom, Stojislave, možda, da se ne vidimo više.«

»Kako je božja volja. Z bogom!« in prijatelja sta se ločila, prvi v vojašnico, drugi pa nazaj proti mestu.

Na dvorišču so jih pozdravili vojaki: »Živela srbska vojska« in zopet je zadonela srbska himna tja v tiho noč.

Podvizal sem se, da ne zamudim večerje.

Sedel sem k prvi mizi. Poleg mene je sedel star trgovec in mi ponudil cigareto. Videl sem ga že večkrat in na me je napravil vedno najboljši vtis, posebno pa ta večer. Znal je toliko povedati o Srbiji, njeni sili, o junaštvu srbskih sinov, o obhodu vreden samostojnosti, kadar gre za občo koristno in pravično stvar, o mehki naravi Srbina v času miru itd. itd. Bil je naravnost navdušen in ko je izvedel, da pišem v časopisje o Srbiji, prosil me je s povzdignjenimi rokami, naj ne pišem slabo o srbskem narodu, kakor to pišejo Švabi, kar oni pišejo — je laž. Rekel je, da noče, da bi pretiraval ali olepšal.

val, ampak naj pišem pravično. Zatrčil sem mu, da ne morem pisati pač nič slabega, pač pa, da nimam dovolj izrazov, kako bi mogel lepše opisati to, kar čuti srce in kar vidi oko.

K naši mizi sta prisledla še dva starejša gospoda.

Razvil se je med nami živahen razgovor in stari možje so tako navdušeno govorili, da sem bil naravnost presenečen nad toliko navdušenostjo, ki preveva vse.

Pod takimi razmerami pač ni čuda, ako se najdejo starčki, ki imajo sina v tretjem pozivu v bojnih vrstah, da hočejo tudi sami v vojsko.

So na svetu stvari, katere je nemogoče opisati, ampak le čutiti.

Mars.

Vojna.

Politične vesti so potisnile v ozadje poročila z bojišč, katerih tako ne moremo dosti pričakovati. Ogenj na Balkanu je v glavnem že izvršil svoje strašno delo, uničiti mora edino še Drinopolje in Skader, ki se obupno ustavlja. V Cataldži vlada faktično premirje, Grki v Epiru ne pokazujejo nobene aktivnosti. Če so že poročila z bojišč v gotovem delu časopisja imela tendenco, ki je bila očitno naperjena proti balkanski zvezi, toliko težje je sedaj presojati tek pogajanj, ker je tu najprikladnejše polje, da tendencioznost razvije svojo intenzivno delavnost.

Iz vsega je mogoče sklepati le to edino dejstvo, da so pri pogajanjih glede premirja nastale velike težkote. Faktum je, da protokol še ni podpisan in lahko se zgodi, da končno sploh ne pride do premirja. Po eni verziji se pogajanja zavlačujejo radi tega, ker grški zastopniki še niso dobili instrukcije in ker Grška noče opustiti blokade; po drugi verziji, ki je bolj verjetna, je Turčija ona, ki zavlačuje pogajanja v nadi, da nesoglasje, ki je nastalo med Grki in Bolgari, le še poveča, kar bi bilo edino Turčiji v prid. Mogoče je, da tudi katera druga evropska država podpira Turčijo v tej taktiki, v kateri se je Turčija vedno izkazala kot pravi mojster.

Razven notranjih težkote med zavezniki, oziroma bolj rečeno med Grki in Bolgari, obstoja tudi v mednarodnem položaju še vedno neka nejasnost in prikrita napetost. Italija in Avstrija sta se že popolnoma oživili v vlogi zaščitnikov avtonomije Albanije. Splošno se opaža, da je italijansko časopisje napelo sedaj čisto drugo struno in skuša napraviti drugo razpoloženje v italijanskem javnem mnenju. Nemčija se je postavila na stran svoje zaveznice, kakor je razvidno iz govora državnega kancelerja Bethmanna-Hollwega, a Rusija, bi rekli, da je pripravljena podpirati zahteve Srbije glede pristopa na morje, če že ne ravno v prisvojenju dela Albanije. Srbski vladni organ »Samouprava« piše ostro in odločno in izjavlja, da Srbija nikakor ne bo odstopila od svoje zahteve po jadranski luki.

Sveda so vse to le vprašanja, ki se bodo rešila šele potem, ko bo med Turčijo in balkansko zvezo sklenjen mir in zato sedaj ne obstoji nobena neposredna nevarnost. Vse vele-vlasti so si edine v tem, da je mir na Balkanu predigra važnih političnih dogodkov.

TEŽAVE PRI PREMIRJU.

Dunaj, 3. decembra. V poučenih krogih se zatrjuje, da o končnem neuspehu pogajanj glede premirja za sedaj še ne more biti govora.

Potrjuje se, da dela težave Grška, ki nikakor noče odstopiti od blokade.

PREMIRJE SE NI SKLENJENO.

Carigrad, 3. decembra. Protokol o premirju danes še ni podpisan, ker grški delegati še vedno niso dobili instrukcij.

London, 3. decembra. Na srbskem zunanjem ministrstvu se izjavlja, da so bili glasovi glede premirja malo prenapetosti. Do večer ob šestih zvečer še ni dospela semkaj vest, da je premirje že sklenjeno. Kombinacije o pogojih glede premirja so netočne.

Sofija, 3. decembra. Zunanje ministrstvo uradno izjavlja, da so vsi glasovi o sklenjenem premirju, ki so se razširili že v soboto, prenapetosti. Premirje še ni sklenjeno, ker se Turki branijo sprejeti pogoje, katere jim stavi balkanska zveza. Zavezniki so dali Turčiji rok do šestih zvečer, ali dosedaj še ni prišla semkaj nobena vest, da bi Turki sprejeli pogoje. Kombinacije časopisja o mirovnihih pogojih so netočne.

GRŠKA IN BOLGARSKA.

Carigrad, 3. decembra. Napram bolgarskim zahtevam po južni Macedoniji je izjavil Venizelos ruskomu poslaniku v Atenah, da je Grška poprej pripravljena odpoklicati svoje bro-dovje iz Egejskega morja in skleniti s Turčijo poseben mir na temelju odstopa Krete, kakor pa priznati bolgarsko okupacijo v grško-macedonskih krajih.

Dunaj, 3. decembra. V merodajnih krogih so napravile difference, ki so nastale med Grško in Bolgarsko, silno neugoden utis. Ministrski predsednik Gešov napenja vse moči, da doseže sporazum. Izstop Grške iz balkanske zveze v najkrajšem času ni izključen.

Pariz, 3. decembra. »Agence Havas« poroča iz Soluna: Vest, da je srbska armada vsled nekega srbsko-bolgarskega sporazuma izpraznila Bitolj in ga izročila Bolgarom, je vzbudila v grških krogih velike nejevolje. Govori se, da je kralj Jurij že podvzel vse korake, da prebije celo zimo s svojo družino v Solunu.

SRBIJA-ALBANIJA IN JADRANSKE LUKE.

Belgrad, 3. decembra. Povodom telegrama dopisnika »Tempsa« o stališču avstrijske vlade o spornih vprašanjih s Srbijo, poroča vladna »Samouprava«: Če obstoji med Avstrijo in Italijo glede Albanije kak poseben dogovor, še ni potreba, da bi to vezalo balkanske države in Srbijo, ker gre tu za teritorij turškega cesarstva, ki ni mednarodne vrednosti. Če po tem dogovoru postane Albanija lahko turška ali samostalna, zakaj ne bi postala tudi lahko srbska ali grška. Zakaj ne bi dobila Srbija dohod na morje, ko vendar ne jemlje ničesar od monarhije. Tudi Ulčinj je bil na albanskem teritoriju, pa je bil z dovoljenjem Italije in Avstrije izročeno Črni gori. Meje Albanije niso nikjer ustanovljene in to je velike važnosti, ker dosedaj Albanija ni obstojala niti kot etnografska niti kot upravna provinca. Srbija bi razumela boj Albancev za narodna prava, toda Albanci niti pred vojno niti za časa vojne niso zahtevali teritorialno avtonomijo, ampak le privilegije, da ni treba plačati davka, ne biti vojščak, kar najbolj kaže, da Albanija ni sposobna za samostojno državo. Srbija ni nikdar zahtevala kak koridor ravno skozi albanski teritorij. Obžalujemo neinformiranost nekaterih velikih listov, ki dolže Srbijo, da hoče kaliti mir. Moramo priznati, da zavzemajo evropski socijalisti veliko pravičnejše stališče proti balkanskim državam in posebno proti Srbiji. Mi smo

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»No, Tribulet, ali si dobro napihnil svoj mehur?« se je pošalil stari marki D'Anzé.

»Da, napihnil sem ga s praznoto ... zdaj je čisto podoben vaši glavi!« je odgovoril Tribulet.

In zdelo se je, kakor da je pobožal mehur, ki ga je imela privezanega za pasom ... toda njegova roka se je le doteknila ročnika kratkega bodala, ki je tičalo skrito pod obleko.

Skakljaje, plazeč se, stresaje svojo plečavico, pehaje tega, pehan od onega, je smukal Tribulet od skupine do skupine in prišel tako rezgetaje do kralja Franca I.

Kralj se je smehljaj, razgovarja se poluglasno z vojvodinjo Etanpsko.

»O čem neki govorita?« si je mislil norec. »Morebiti o njej! ... Kako srečen je njegov obraz! ...«

Tribuletove poteze so se skrčile. V tem trenutku ga je kralj opazil.

Blisk nejevolje se je zasvetil v njegovih očeh.

Toda zavedel se je svojega sklepa. kazati navzočim mirno in veselo lice. Norčeva navzočnost je mogla samo potrditi dvorjane v veri, da je kralj poln veselja in da že več ne misli na vojvodinjo Fontenbloško.

V resnici pa je kahal Franc I. maščevalne misli.

Bil je prepričan, da je spravil Tribulet Žileto iz Luvra. In le zato še ni bil dal aretirati

norca, le zato ga ni pelnil v pozabljeno temnico, kjer bi umrl gladi in žeje, ker mu je hotel prej iztrgati njegovo skrivnost.

Napravil je torej smehljajoč obraz in vzkliznil:

»Aha, mojster norec! Vendar enkrat si zopet tu! ... Tak si se nakujal? ... Dobrodošla bodi tvoja norost ... saj, pri Bogorodici prevelika potrtost vlada že nekaj dni na francoskem dvoru! ...«

»Sir, jaz nisem kriv, če ni več slišati smeha v Luvru! Sicer pa je snovi v izobilju, da bi se lahko smejali ... Smejte se, gospoda, smejte se! Kralj hoče, da se smejemo, in jaz se smejem prvi, da sem pokoren.«

In res se je Tribulet zagrohotal.

Sreča njegova, da se je njegov smeh izgubil v hrupu odobravanja, ki je sledilo njegovim besedam.

Zakaj vsi navzoči bi bili oledeneli groze, da so slišali ta mrtvaški smeh, podoben strašni pretnji.

Vojvodinja Etanpska je bila edina, ki je začutila njegov pomen.

Dočim so se dvorjani razhajali po dvorani, se je sklonila h kralju; in v navdahnjenju vratolomne drznosti — kar je bilo pri njej neredka prikazen — je vprašala, dovolj glasno, da je slišal tudi Tribulet:

»Sir, ali je že kaj novic, kam je izginila uboga vojvodinjska?«

Tribulet je zarjul v svoji duši; njegove oči so zažarele in se uprle v kralja.

Toda videl je nekaj takšnega, da bi se bil skoraj zgredil od strmenja.

Slišavši vprašanje vojvodinje Etanpske, se kralj ni nasmehnil s tistim zavojevalskim izrazom, ki je bil Tribuletu dobro znan.

Kralj je prebledel! ...

Izraz bolesti je pokrtil njegovo obličje! Oči so se mu zameglele, in za hip se je zadelo, da se je solza zasvetila v njih! ...

Če bi bila strela udarila pred Tribuleta, ga ne bi bila mogla presuniti bolj kakor ta dogodek ...

In kralj je odgovoril z mrkljem, zasoplim glasom:

»Madam, vprašajte mojega norca! On bo vedel o tem pač več od kralja!«

Tribulet je predobro poznal Franca I. Vedel je, da je v svojih intrigah ravno takšen komedijant, kakor je nasilen in ljubezenski strasti.

Vajen je bil čitati na kraljevem čelu njegove najsikritejše misli.

In to pot je bil kralj po vsej očitnosti odkritosrčen!

Norec je stopil k njemu in se sklonil, kakor je storil vselej, kadar je hotel povedati kralju kako šalo, ki je bila preveč krepka, da bi jo slišal kdo drugi.

»Sir«, je zamrmral, smehljaje se s heroičnim naporom, iztrgajte mi srce in čitajte v njem resnico ... Prisegam vam pri svojem življenju in pri življenju svoje hčere, da ne vem, kje je! ...«

Kralj se je nasmehnil, zaradi dvora, kakor da je slišal nekaj sila zabavnega.

In odgovoril je v istem tonu:

»In jaz ti dam svojo kraljevsko besedo, da ne vem, kaj se je zgodilo z njo!«

Ob drugačnem času in v drugačni minuti bi bil Tribulet znorel od ponosa nad tem, kar se mu je pripetilo.

Kralj je govoril z njim kakor s sebi enakim! Kralj mu je odkril trpljenje svojega srca!

Kralj je stopil s svojega prestola, kakor da bi hotel norca pozvigniti nanj!

Kaj se je bilo zgodilo? Nič čudnega: ljubezen se izraža s svojim veseljem in s svojo žalostjo enako v srcih vseh ljudi.

Ko je dal Franc I. norcu svojo kraljevsko besedo, ni bil več kralj; bil je zaljubljenec, ki je trpel odkritosrčno in čutil bridko naslodo v tem, da je razodel svoje trpljenje edinemu bitju ki je moglo biti odkritosrčno v tistem trenutku.

A ta trenutek je minil s kratkostjo bliska. Franc I. je naglo zadobil oblast nad seboj.

Sicer pa je bil Tribulet že odhitel med skupinami dvorjanov, ki so se mu umikali spoštljivo, sodeči po vsem videzu, da je v milosti pri kralju.

Mongomeri ga je ustavil na poti, rekoč:

»Gospod Tribulet, spominjajte se, da sem zavlekel vaš odhod v Bastiljo ravno dovolj, da si je imel kralj časa premisliti.«

Tribulet, ki je vedel dobro, koliko je vredna dobrohotnost gardnega kapitana, mu je že hotel odgovoriti s krvavo zbadljivko.

Hipoma pa si je premislil in dejal:

»Gospod De Mongomeri, izkazali ste mi takšno uslugo, da je ne pozabim vse svoje živne dni. Počakajte me v pozabnici, pa se pomeniva o nečem, kar lahko rečem kralju, da vam ustrežem.«

To rekši mu je obrnil hrbet. Mongomeriju je zasijal obraz; začel je premišljati, kaj utegne biti.

Tribulet pa je stopal urno med skupinami dvorjanov, razsejanimi po dvorani. Iskal je nekoga.

Ko je šel mimo Diane Poatješke, je dejala plemičem, stoječim okoli nje:

»Glejte mojega Tribuleta, kako teka za vojvodinjo, ki ji pravijo gospodična Krepost.«

globoke prepričani o pravičnosti naših zantev in kot dokaz, da nečemo kaliti mir, sprejemamo že v naprej sodbo o tem sporu ali haški konferenci ali pa evropskim velesilam. »Samouprava« dalje v nekem drugem članku zatrjuje, da največ zla v tem sporu napravljajo gotovo izvestno časopisje, ki podpira in neti spor. To časopisje ima pred vsem namen, pokazati Srbijo kot nemiren element in zato piše neprestano, da zbira Srbija na severni meji svoje čete. A te vesti so popolnoma neresnične. Srbija odločno vztraja pri tem, da se vsa sporna vprašanja rešijo potom mirnega sporazuma in upa, da bosta obe sporni stranki uvaževali želje vseh velevlasti, da se spravijo vsa sporna vprašanja po končani balkanski vojni pred forum Evrope. V takih okoliščinah Srbija nima nobenega povoda, da bi se vznemirjala in podvzemala kakor korake, ki bi le še povečali že tako velike vojne izdatke in to tem manj, ker se nima bati nobenega napada od strani Avstrije. To prepričanje v mirno rešitev krize je tako iskreno, da dosedaj niti en vojak ni bil poslan z macedonskega bojišča na severno mejo.

POHOD SRBSKE ARMADE NA MORJE.

Belgrad, 3. decembra. Srbska vojska je že pet dni v Draču. Srbi so prodirali skozi planine po najneprednejših potih. Pred Dračem je pričakovalo vojsko posebno odposlanstvo, ki je ponudilo predajo mesta. Ob tretji uri popoldne je dospela srbska armada v mesto, kjer je bila slavnostno sprejeta. Naslednjega dne jutraj so dospeli še ostale čete. Ko je vojska zagledala morje, je bilo navdušenje nepopisno. Vojaki so neprestano klicali: Hura! Hura! Eskadron, ki je prvi došel v mesto, je takoj na konjih pletel k morju, kjer je sprejel vsak vojak morsk krst.

BOJI OKOLU SKADRA.

Cetinje, 3. decembra. General Martinović se je vrnil iz Lea in Medue, kjer je ostavil močne oddelke. Martinović se je poženil s svojimi četami, da pospeši napad na Skader. Pregledal je vse čete in konferiral s poveljniki. Vsi so edini v tem, da so dnevi Skadra seštet. Naslednjega dne je preložil le z ozirom na to, ker bi stal silno mnogo žrtev. Včeraj so Turki z vsilo napadli Širočko goro. To je že tretji ponesrečeni turški poskus, zavzeti te pozicije.

PRESTOLONASLEDNIK DANILO NI RANJEN.

Cetinje, 3. decembra. Vest, da je bil prestolonaslednik Danilo ranjen pred Skadrom je neresnična.

Žganje.

Finance avstrijskih dežel so bile zadnja leta vedno slabše in treba je bilo sanacije — oziroma denarja. O sanaciji deželnih financ je bil pred pol letom tudi na Kranjskem hud boj. Slišali smo mnogo glasov od te in one strani — toda nasveti so poceni — denar pa je danes drag — pri nas v Avstriji pa celo vsak dan dražji.

Vsi stanovi danes tožijo, da so preobloženi z davki — in res je težko že kje dobiti novih dohodkov. Štiri leta že traja druginja, ki jo čutijo vsi sloji — in razmere med družinami in v družbi so vedno slabše.

Pri iskanju sredstev, s katerimi bi se pokrili deželni deficiti — so našli žganje.

Žalostno je sicer — ako bi morali s tem trupom, ki uničuje naše najnižje sloje, plačevati deželne dolge — toda resnično. Davek na žganje se zviša in s tem bo država pridobila 30 do 40 milijonov kron, ki bodo nekoliko podprle onemoglo deželne fondе. Iz davka na žganje bi dobile n. pr.:

Štajerska en milijon in pol.
Koroška en milijon.
Kranjska en milijon kron.
Deželni deficiti pa so znašali leta 1912 okroglo:

Na Štajerskem 4 milijone kron.
Na Koroškem en milijon kron.
Na Kranjskem 1.700.000 kron.

Davek na žganje naj torej pokrije deželne deficite. Stvar ima svojo dobro in slabo stran. Čim dražje je žganje — tem manj se ga spiše — to je ljudstvu le v korist. Tako bi se dalo soditi. V resnici pa ne bo tako: Ko se je podražil v Avstriji tobak, se je mislilo, da se bo manj

kadilo — v resnici pa se je država naravnost čudila, ko je imela pri tobaku takoj prvo leto nekaj milijonov več dobička, nego se je pričakovalo. Tako se tudi s tem, da se povzra davek na žganje — pijančevanje ne bo omejilo (posebno sedaj, ko je vino razmeroma drago). Avstrijski žganjarji bodo plačali torej velik davek državi. Žganje pri nas pijejo najnižji sloji, delavci, kmetje, rokodelci — sploh trpin. Zdi se jim, da si s tem dajo novih moči za delo (to je napačno mnenje!). Dasi bi bila rešitev deželnih financ za vse velike važnosti — je vendar slabo znamenje časa — ako jih moramo reševati z žganjem. Zato je umestno, da ob tej priliki širimo med ljudstvo smisel za treznost. Tudi ljubljanska občina je zvišala davek na žganje. Neslo ji bo to okoli 40.000 kron. Ako se bo s tem pijančevanje v Ljubljani omejilo, je to vse hvale vredno. Ako gledamo delavce — pri zimskem delu — ne moremo, da bi jim ne privoščili »prijateljstva«, ako bi bilo žganje pribojšek. Toda to ni. O božiču bomo imeli v Ljubljani zborovanje proti alkoholu. Naj bi to zborovanje ne bilo samo za — abstinence — kakor se misli — ampak naj se boji proti žganju in pijančevanju, zanese med naše ljudstvo in med delavske sile, da se tako zboljšajo socialne in moralne razmere.

Slovenska zemlja.

Iz Celovca.

Celovec, dne 4. decembra. Slavno uredništvo! Ko sem čital pred kratkim v Vašem cenj. listu, da se išče brivca narodnega mišljenja za Guštanj na Koroškem, ki naj bi odkupil tamkajšnjemu sedanjemu brivcu brivnico, sem se nenadoma spomnil na društvo »Branibor«. Takrat, ko se je ustanovljalo to društvo, smo stali velike nade vanj posebno mi koroški Slovenci, zakaj reklo se je, da bo namen tega novega društva: podpirati obrtnike in trgovce v obsejno ogroženih krajih. Nemci imajo tako društvo, imenuje se »Südmark«. Mi koroški Slovenci moramo gledati z žalostnim srcem, kako pada slovenska posest v roke naših narodnih nasprotnikov Nemcev. »Südmark« naseljuje v slovenskih krajih nemške trgovce in obrtnike; celo kmetije kupuje in moramo žal priznati, da je že nešteto nemških kmetov iz rajna na kmetijah, ki so bile enkrat slovenska last. Ne vem, kam bomo prišli, če bo šlo tako naprej. Žalostno so pri nas razmere na spodnjem Koroškem, še bolj žalostne so na zgornjem Koroškem — blizu Beljaka in tudi v Ziljski dolini. Kmetija za kmetijo pada v nemške roke; obrtnikov in trgovcev nismo imeli do danes mnogo; pa še ti se puste podkupiti od »Südmarka«. Kaj bo vendar z nami, koroškimi Slovenci? Podobno društvo kot »Südmark« je »Branibor«; ampak ne vem, kaj to pomeni, da se o tem obrambnem društvu skoraj ničesar ne sliši. Za »Branibor« bi se moralo pričeti večje zanimanje, ravno takšno kakor za Ciril - Metodovo družbo. Več mladih obrtnikov pomočnikov in trgovskih nastavlencev imamo povsod — v Ljubljani, Trstu, Gorici itd.; nekaj jih je tudi v Celovcu — čisto majhna peščica seveda. Ko bi se izbralo najboljših izmed njih, ki so zavedni in narodni, se jim dalo od strani obrambnega društva podporo, da bi se lahko naselili v Celovcu, Beljaku in drugih krajih v naši ogroženi Koroški, bi bilo to največjega pomena v narodnem pogledu. Ljudstvo bi že zabajalo k njim in bi jih podpiralo; danes tega ni mogoče, ker slovenskih obrtnikov, trgovcev itd. ni na Koroškem. Da bi jih ljudstvo res podpiralo, da v nekaterih krajih celo hrepeni po njih, je razvidno iz tega, da so se v Guštanju obrnili do Vas zaradi brivca narodnega mišljenja. Mi prosimo pomoči. Če povemo odkrito resnico, stojimo silno slabo, propadamo dan za dnem, slovenski narod na Koroškem izumira. Obračam se tem j o tom do Vas, da objavite te moje vrste v Vašem cenjenem listu. Upam, da dobim kako pojasnilo radi »Branibora« in da se bo zapričelo tudi gibanje v tej smeri. Gospodarsko se moramo okrepčati, gospodarsko se moramo utrditi, postati moramo močni, potem se nam ni bati grobov. Z odličnim spoštovanjem K....I.

Pridobivajte novih naročnikov!

prijorja, ni niti mogla, niti se ga ni upala vprašati za svet.

Priplezala je slednjič na visok rob grape za samostanom in šla dalje svojo pot, ki se je vila k Iskru.

Jasna noč je razsvetljevala na nasprotnem bregu reke dvigajoče se pečine in vesine, temne podnevu in sedaj zlo napovedujoče.

V obeh in v duši stare Ilice, ki sta se jo polasčevala strah in nemir, je izgledalo vse temno. Ko je prispela na vrh, se je usredila izmučena na hladno zemljo pod visokim bostrom.

Gorske pustinje so snivale. Samoti lastna tišina je visela nad naravo, le reka je šumela nekje v globlini, nad katero so se dvigala poslopja in strehe monastirja brez najmanjše luči.

Od daleč se je čulo pasje lajanje iz Luti-broda.

Dvignila se je s tal, toda ker se je bala iti skozi vas, je krenila na levo med skalovje, nato pa je mahnila čez polje.

Kmalu je dospela do Iskra. Čoln je stal ob bregu. Ilica je odšla proti baraki, v kateri je navadno počival brodnik. Nikogar ni našla v nji, očividno se je zbal brodnik prebiti tukaj dolgo noč.

Prestrašena ni vedela, kaj ji je početi. Stopila je k čolnu. Isker je grozno drl, videla je mračni odsev temnih valov; groza jo je spreletavala.

Kaj storiti? Počakati jutra? Na to še misliti ni marala, dasiravno je oznanjalo petelinje petje v Lutirodu bližajočo se zoro.

Kaj naj začne? Naj se spusti sama na reko? Mnogokrat je že videla, kako se veslja? Toda to početje se ji zdelo zelo opasno, toda ni si

DNEVNI PREGLED.

Zopet konfiscirani. Včeraj smo bili zopet konfiscirani. Zaplenjeno je bilo »Belgrajsko pismo« v celem obsegu, celo z naslovom vred. Besede Belgrad se namreč naši državni pravdniki boje kakor hudič križa. Mi ne vidimo v njej ničesar hudega. Sicer nimamo ničesar pripomniti kakor to, da se bomo proti konfiskaciji pritožili.

Pod svobodnim solncem. Človek bi mislil konečno, da je samo nam tako zelo naklonjeno državno pravdnništvo. Res je sicer, da uživamo nekako izvanredno milost, toda zelo se moti, kdor misli, da tudi drugi Slovani niso deležni te velike dobrote. Kdor čita »Laibacher Zeitung«, ta bo našel danzadnem v listu celo kolono konfiskacij. Zanimivo je, da se blišče tu sama slovenska imena listov, le semtertja se dobe tudi kakšni nemški listi. Tako je n. pr. v včerajšnji številki »Laib. Zeitung« naznanjeno nič manj kakor 32 konfiskacij v Avstriji izhajajočih listov, med temi 23 slovenskih, 6 nemških in 3 italijanskih. Da bo imelo občinstvo še jasnejši pojem o tiskovni svobodi v Avstriji, konstatiramo tudi, da je bila konfiscirana tudi neka dopisnica, ki predstavlja srbske kralje od Stefanla Nemanje do sedaj vladajočega kralja Petra in zraven še geografično karto kraljevine Srbije pod Stefanom Nemanjo in Dušanom Silnim. To govori več kot preveč. Blagor nam!

Kaj naj govori danes zvečer Miklavž slovenskim otrokom? Takole naj govori: Preljubi otroci! Zopet je prišel čas, da sem nastopil pot po prelepi slovenski domovini in da spet obiščem slovensko mladino, ki jo ljubim z vsem srcem. Prišel sem med vas, otroci slovenski, da vas obdarim in spomnim dolžnosti, ki jih imate do naroda in do domovine. Nikdar ne smete pozabiti, da ste otroci slovenske matere, ki je govorila prve besede z vami v jeziku slovenskem. Ker morate spoštovati svoje starše, ki vas vzgajajo in skrbje za vas, da postanete dostojni člani človeške družbe, morate spoštovati in ceniti tudi svoj slovenski materni jezik. Nikdar se ne sme zgoditi, da bi ta jezik, jezik vaših očetov in pradedov, zametovali in zapostavljali kakemu tujemu jeziku. Ljubiti morate ta jezik, ki je najlepši in najblaglasnejši za vas, ljubiti pa morate tudi slovensko domovino. Veliko sveta sem že videl, a nikjer tako lepih pokrajin, kot so slovenske dežele. Ponosni morate biti, da so slovenska last. Ne sme se krčiti ta lepa naša domovina, ne sme je dobiti v roke sovražnik, ki steguje svoje grabeljive kremplje po njej. In tu se obračam na vas, častiti starši! Vzgajajte svojo mladino v narodnem duhu! Naj se zavedajo vaši otroci takoj od začetka spoznanja, da so Slovenci, da jim je oče Slovenec, da jim je mati Slovenka in da so sinovi slovenskega rodu! Vzgajajte svoj rod, da ne bo klečepal pred tujcem, da bo samozavesten, da hoče biti na svoji zemlji svoj gospod in da bo branil slovensko mladino do zadnje kaplje krvi pred tujevo grabeljivostjo. Tak narod ima prihodnost in ni se mu bati pogina, mapak se bo razširil in krepil. Delovati na mora v to vsak slovenski oče, vsaka slovenska mati od priprostega delavca in delavke do najbolj premožnih oseb. V skupnosti je moč in oblast, v neskupnosti pogin! Tako mora govoriti Miklavž in doseget bo uspehe!

Gibanje med jugoslovansko mladino. Druga številka mladinskega lista »Preporod« je izšla povečana po obliki, v finejšem tonu in poglabljena po vsebini. Nočemo kritizirati in trgati tistih lepih, idealnih in globokih besed. Saj bi bilo greh dotikati se in kritizirati posameznosti. In treba je pomisliti, da pišejo list mladi fantje, katerim je ideja sveta in ki so pripravljani žrtvovati za njih sveto idejo vse. Ako bi bila ta prazna, ako bi ideja jugoslovanstva ne bila tako visoka, tako dalekosežna, tako pomembna, bilo bi greh trgati mladim srcem svetost in idealizem. Resnica je, da je nobeden list na Slovenskem ni izšel, ki bi bil pisan s takim navdušenjem, s tako gorkimi, iz srca izvirajočimi besedami, kakor »Preporod«. In ta ton, te gorke besede, to mlado navdušenje, ta krepka sila, ta odkritost, ta idealizem, ki veje iz lista, mora pozdraviti vsa poštena slovenska javnost. Ne samo pozdravljati tudi podpirati je dolžna slovenska javnost mlade navdušene, nadarjene fante. S požrtvovalnostjo, ki jo rodi le velika ideja, si odtrgujejo dijakci od ust, da zmo-

rejo stroške glasila. Z veseljem in radostjo pozdravljamo te mlade vrste, polne korajže, moči in volje. Mladina je nastopila pravo pot, pot, ki obeta slovenskemu narodu lepo bodočnost.

Bitka s palicami. Uršiču Janezu iz Županje vasi je 21 let in je po poklicu drvar. Francetu Zamljenu iz Stranj je 22 let in je po poklicu delavec. Uršič Janez je velik prijatelj šnopsa in njegov tovariš Zamljen France je tudi velik prijatelj šnopsa. Oba iskreno ljubita to žalostno pijačo, kateri pravijo pametni ljudje strup, taki fantje pa, kakor sta Janez Uršič in France Zamljen, pa sladkost tega življenja. Dne 12. septembra t. l. sta omenjena fanta pila zopet svoj šnopsk pri Koželjevih v Stahovici pri Kamniku. Tam sicer ni gostilna, ampak fantje so poklicali »pijačo« iz gostilne. In v božjem strahu so se začeli krepčati in krepčali so se tako dolgo, da jim je zavžiti alkohol zmešal vso pamet in mešal tudi noge. Okrog ene ure ponoči so se dvignili fantje Uršič, Zamljen in dva Koželja izza mize in so hoteli iti na delo. Ko so prišli na prosto, se jim je nenadoma zazdelo, da je ves svet njihov in so začeli s hripavimi glasovi »aufati« tako lepo, da so vsi ljudje, ki so spali v hišah in ki so se zbudili iz spanja, enoglasno pritrčili, da tako ubranih in lepih glasov niso slišali svoj živ dan ne. Naenkrat pa so zaslišali vsi štirje fantje neki nov glas, ki je zaupil »auf«! Za posestnika tega glasu so spoznali Alojzija Slevca, posestnikovega sina iz Stahovcev. Ker je omenjeni še pod dvajsetim letom, se je Janezu Uršiču in Francetu Zamljenu zazdelo, da tak fant, ki še ni plačil in pil fantovščine, nima nikake pravice, da bi vpil po fantovsko po vasi. To je največja predrznost, vse kazni vredna. In Uršič Janez in Zamljen France sta sklenila, da kaznujeta ta prestopke fantovskih pravic in da se maščujeta in kaznujeta »smrkavca« - predrzneža. Kakor bi ustrelil, sta se zapodila s palicami na ubogega Slevca, ki jima je hotel ubežati. Pa nesreča je hotela, da sta bila Uršič in Zamljen boli hitrih nog kakor Slevca in da so nenadoma trčili vsi trije vkup. In zdaj se je začelo neusmiljeno mahanje s palicami od strani razžaljenih in razsrjenih maščevalcev prestopka fantovskih pravic in časti. Bitka je bila tako huda, da je napadeni Slevce padel na tla vsled zadobljenih udarcev, ki pa k sreči niso povzročili posebnih poškodb, ampak samo lahke rane. Junaška fanta Uršiča in Zamljena pa je poklicalo radi silnega bojnega duha predse deželno sodišče, ki je včeraj prvega obdarilo z enome-sečnim, in drugega z štirinajst dnevnim zaporom.

Še ena zgodba o palici. Gorje je, kadar se razjezijo ženske. Vsaka ženska ima primerno porcijo svoje jezice, ki pa se lahko razširi v veliko porcijo, ako se malo podreza v njo. In tako se je zgodilo, da je posestnica Marija Frlak malo podregala v jezico France Martiljak, svoje sosedo v Gorenji Dobravi. Cela komedija se je vršila dne 6. oktobra v omenjeni vasi takole: Marija Frlan je govorila okrog, da je France Martiljak ukradla nekoč 15 kil fizola. Otroci so prinesli to nelepo vest na uho Martiljakovi mami. S tem je bila jezica te silno razdražena, in sklenila se je maščevati nad svojo nasprotnico. Preudarila je, da ji mora dobro povedati, da ona ni nikakršna tatrica in da se Frlanka zelo moti, če misli, da se take lažnjive vesti razširjajo tako meni nič tebi nič po tem božjem svetu. Ker je pa Martiljakova slutila, da s samo prepovedjo ne bo hogvekal dosegle, se je oborožila s palico in je odhitela hitrih korakov in vsa razdražena v hišo svoje nasprotnice - sosedo. Frlanka je mislila, da jo je Martiljakova prišla obiskat in jo je hotela tudi kot gosta sprejeti. Tu pa se je gost nenadoma silno razkoračil in začel žugati svoji nasprotnici s palico. Ker pa jezica Martiljakove še ni bila z žuganjem potolažena, je ta usmiljena Franca udarila Frlanko najprej po glavi s pestjo, nato pa jo je še sunila z roko, da je Frlanka padla na tla in da je zadobila lahke telesne poškodbe. Franca Martiljakova je stala zato včeraj pred ljubljanskim deželnim sodiščem, ki jo je obsodilo na en teden zapora. Tam se ji bo gotovo ohladila jezica na Furlanko.

Aretacija nevarne tatice. Iz Ljubna se poroča: Neki delavec je imel te dni intimno razmerje z neko žensko, katero je seveda povabil v svojo sobo. Ko je drugega dne jutraj šel na delo, je sobo zaklenil, da mu ne bi ljuba tatica zletela iz kletke. Ženska pa ni bila v nikak

okolij njegaj zemlja, in slednjič se ji je posrečilo ga izdreti iz tal.

Molklo je zaročljala veriga v nočni tišini. Odrščena je globoko vzdihnila Ilica in padla izmučena do skrajnosti v pesek.

Čez nekaj trenutkov se je zibal čoln s staro Ilico, otrokom in kolom na črnih Iskovih valovih.

5.

Na tem kraju izstopa Isker posebno iz skalnih tesni in se razliva široko, dere med položnimi, plitvima bregovima proti svojem cilju. Čoln je drčal z valovi dalje, ne da bi se stromljal pod veslom nevesče roke kmetičine. Na ta način se je prišlo še veliko dalje, nego je ležal navadni pristan. Ilica si je le prizadevala, da ne pristane na onem bregu, kjer se je vkrcala.

Slednjič je zagnal silnejši tok čoln na nasprotno stran, in ženi se je le z velikim upornom posrečilo, doseči trda tla.

Stopila je na suho, otroka na rokah, se splazila na vrh brega in se obrnila proti gozdu.

Ko se je približevala mestu, kjer je naletela na hajduka, je opazila človeško senco, ki se je gibala med drevesnimi orjaki. Spoznala je v njej onega, ki ga je iskala.

Hajduk se ji je približal. »Dobro večer, dečko. Tu imaš.«

Pri teh besedah mu je ponudila kruh, dobro vedoč, da potrebuje tega sedaj najbolj.

»Hvala ti, mati,« se je potro zahvalil.

»Stoj! Nadeni si tole,« in dala mu je oblacilo, s katerim je bilo pokrito bolno dete.

(Dalje.)

Plačilo.

Historična epizoda.

Bolgarski spisal Ivan Vazov. — Prevela Božena Cesar.

(Dalje.)

(Ta jo je ves začuden pogledal.

»Kako?«

»Grem — takoj.«

»Kaj si znorela?«

»Ali sem znorela ali ne, vseeno; grem. Jutri zarana imam mnogo dela. Dajte mi kruha, kajti lačna sem.«

»Kruha kolikor hočeš. Daj ji ga, Ivan! Toda vrnat ne dovolim odpreti!«

Toda kmetica je obstala samoglavno pri svoji volji.

Oče Eftimi se je pomišljeval. Zopet odpreti duri? To je nevarno. Zlobni ljudje morejo udreti. Kdo ve, kaj se lahko zgodi. Nato se je spomnil, da jih je tudi žena že videla, v nesrečo more pripraviti to samostan, in če pride Turčinom na sluh. Ne, boljše je, da jo odpravimo, da je ni tukaj.

»Pa pojdi v božjem imenu!« je slednjič pri-volil.

Žena je utaknila pol hleba kruha, ki ga ji je prinesel Ivan, v canjo, vzela nato otroka na roke in odšla.

Vrata so se zaprla hrešče za njo, in ključ je zaškripal v ključavnici.

Stara Ilica je hitela skozi noč k Iskru, za katerim jo je čakal hajduk. Bila je zelo vznemirjena. Sitnega patra, ki jo je vzprejel mesto

Novo došla damska tamburaška kapela „GORA“ koncertuje od danes naprej vsaki dan

v kavarni „Central“ od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta. Kavarna je celo noč odprta. Za mnogobrojni obisk vljudo prosi Štefan Miholič.

dregi, dvignila je eno loputo steklenih vrat in je izginila s svoto 440 K. Čudno je, da se zneska 1040 K ni dotaknila. Tatvino je delavec seveda naznanil policiji, kateri se je posrečilo prijeti tatvino v osebi 22letne dekletke Marije Selič iz celjske okolice. Ko je postavil preiskovalni sodnik delavca pred Seličovo, mu je ta dala krepko zaušnico. Marija Selič je bila že večkrat kaznovana zaradi tatvine in nasilja. Od ukradenega denarja je kupila za 252 K raznega lišpa in kinča. Seličovo so seveda zamehurili.

Samomor gostilničarja. Da bi imeli dobro rejeni, rdeči in dobrodušni gostilničarji samomorilne namene, se res redkokdaj pripeti. In vendar se je pripetilo te dni. V obližju Gradca se je obesil v nekem gozdu gostilničar Matija Babnik. Pravi se, da je Babnik izvršil samomor v napadu blaznosti.

Velika nesreča. Oni dan zvečer se je ponesrečil v Rabljah v erarni rudni perilnici delavec Jurij Fischer. Imenovan je prišel vsled nepredvidnosti v dotiko s tekočim strojem, ki ga je prijel za desno roko in mu jo popolnoma zmečkal. Ubogega delavca so takoj odpeljali v bolnišnico.

Prijet deiravdant. Franc Hes, ki je bil uslužben pri nekem spediterju v Celovcu kot blagajnik, je dne deiravdiral svojemu gospodarju 367 K in je izginil. Predvčerajšnjem pa so Hesa aretirali v Ljubnu v neki hiši. Od ukradenega denarja je Hes zapravil 176 K; drugo je dobil njegov gospodar nazaj.

Nežen ljubimec. Delavec Jožef Egger iz Eisnerja je predvčerajšnjem zvečer obiskal svojo ljubico, rudarjovo hčerko Marijo Maksl. Okrog 9. ure zvečer je nastal med ljubimcem in ljubico velik prepir, med katerim je zasadi Egger svoji ljubici nož v hrbet. Nož je pustil nato v rani in se je šel naznanit nekemu nočnemu čuvaju. Egger je bil še tisto noč aretiran, zaboden in težko ranjen Marijo Maksl pa so odpeljali v tamošnjo bolnišnico.

Neverjetna lahkomišelnost in nje žalostne posledice. Kovač Ivan Baumgartner iz šmarske okolice na Štajerskem živi skupaj z neomženo Jožefo Lesjak, 28. novembra, sta šla oba k nekemu bližnjemu posestniku in sta pustila doma triletno Angelo, dveletno Jožefo in štiri mesece staro Cecilijo. Otroci so bili sami doma. Ko se je Lesjak čez nekaj časa vrnila domov, je zaslišala obupne klice na pomoč in ko je stopila v sobo, je našla posteljo dveletne Jožefe vso v dimu in malega otroka v nji vsega opečenega. Nesreča je prišla vsled tega, ker se je triletna Angela igrala z ognjem v štedilniku in je približala ogenj blizu ognjišča stoječi postelji, pri čemur je bila ta nenkrat v plamenu. Proti Baumgartnerju in Lesjakovi se je vložila obtožba. Res, skrajna lahkomišelnost in malomarnost!

Iznajdba. Ključavničarski mojster Henrik Nebel je iznašel v Kremsu stroj, ki je podoben perpetuum mobile. Pri delovanju stroja ni treba uporabljati niti plina, niti bencina, niti premoga, sploh nobene stvari, za katero bi se potrebovali posebni izdatki. Iznajditelj bo dal stroj v presojo in pregled nekemu inženirju in še več trgovcem. Resni ljudje, ki se za to zanimajo, dobijo fotografijo stroja proti primerni svoti. Stroj je v manjšem tak kakor šivalni stroj.

Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju. II. redni občni zbor se vrši dne 7. grudnia 1912 ob 8. uri zvečer v prejšnji restavraciji »Stanek«, IV. Schleifmühlgasse 6. Gostje dobrodošli.

S svojim otrokom se hotela utopiti. Soproga posestnika Weiss iz Gornjega Jiretna je odšla v soboto popoldne s svojo petletno hčerko od doma. Ko sta prišli do bližnje, globoke vode, je mati pritiskala otroka na prsa in se skočila z njo v vodo. Njen mož, kateremu se je zdelo ženino obnašanje zelo čudno, je prihitel za ženo in posrečilo se mu je, da jo je rešil. Otrok pa je bil že mrtev. Ker si ni mogel ničče misliti, čemu je Weissova napravila ta samomorilni korak, se splošno sodi, da se ji je zmešalo.

Ljubljana.

— Občinski svetnik Maricko je v eni zadnjih sej občinskega sveta stavil samostalni predlog, ki bo razveselil vse prave Ljubljančane in zbudi v njih hvaležnost do S. L. S., ki je izvolila može, ki tako očetovsko skrbje za nje, čije se ta predlog sodčkov z lepo dišečo vsebino, ki jo v zimskih mesecih vsak večer izvažajo na okoličanske njive. Prejšnji občinski zastopi so bili vedno mnenja, da se Ljubljančanom ne sme privoščiti, da vdihavajo te dišave in so zato zapovedali, da se te vozove ne spusti pred 10. uro zvečer v mesto. Zdej pa je prišel g. Marinko na izvrstno misel, da imajo občani vsaj nekoliko časa vsak dan pravico do vživanja te rajске sladkosti in je zato predlagal, da se spusti te s parfumom obložene vozove pozimi že ob devetih v mesto. »Slava in hvala!« ključemo temu plemenitemu rodoljubu. Mestnemu fizikatu pa priporočamo, da ta predlog po zaslugi priporoči občinskemu svetu, da ga čim najodločnejše odkloni. Gledališki, koncertni, veselčni, gostilniški posetniki se s predlogom g. Marinka nikakor ne strinjajo. Sicer pa: kako je v Gradcu, Celovcu, v Zagrebu.

— **Promocija.** Ivan Tavčar, odvetniški kandidat naznanja, da se vrši njegova promocija doktorjem prava dne 6. decembra ob 1. uri v slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča. Iskrene čestitke!

— **Iz gledališke pisarne.** Ker se je veliki železni zastor pokvaril, včeraj v gledališču ni mogla biti predstava. Prihodnja predstava bo šele v soboto. Za včeraj kupljene vstopnice veljajo za prihodnjo dijaško predstavo, ki bo v sredo dne 11. t. m.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes, v četrtek, zaradi Miklavževega večera ne bo predstave. — **V soboto** (za abonente nepar) se prvič na slovenskem odru uprizori Suppčeva opereta »Pičkar«. **V nedeljo popoldan** se izven abonementa (za lože par) prvič ponovi opereta »Pičkar«, na kar zlasti opozarjamo čestite goste z dežele. — **V nedeljo zvečer** (par-predstava) se uprizori aktualna vojna drama »Napoleonov vojni načrt«.

— **Nov tenorist slovenske opere in opere.** Kakor smo že na kratko poročali, se je intendant posrečilo pridobiti v osebi gospoda Harner-Karasa izbornega rutiniranega opernega in operetnega tenorista in režiserja. Gospod Harner-Karas, s katerim je intendant za početek sezone korespondiral, dospe tekom prihodnjega tedna v Ljubljano in bo takoj debutiral v »Hofmanovih pripovedkah«. S tem bi bilo tenorsko vprašanje na najugodnejši način rešeno. Vprašanje nove primadone se prav tako reši te dni.

— **Letno poročilo** za leto 1911/1912 je »Konzumno društvo za Ljubljano in okolico« razdelilo med svoje člane. Na prvem mestu vidimo, da je društvo prekorajlo prvi milijon kron denarnega prometa. — Blaga je prodala v tej dobi za 513.058 K 61 vin. — Društvo šteje 1635 članov z 25.279 K 26 vin. vplačanih deležev. — Vsebuje 10 prodajal in eno pekarno za kruh, z 30 uslužbencem, t. j. 1 ravnatelj, 1 blagajnik, 1 knjigovodkinja, 1 pomožna moč v pisarni, 10 skladiščnikov in skladiščnic, 1 pekovski poslovodja, 2 pekovski pomočnika in 13 trgovskih pomočnikov, oziroma pomočnic. — Plače teh uslužbencev znašajo skupno 29.487 kron 21 vin. — Skupni dohodki znašajo 745.157 kron 48 vin., izdatki pa 742.481 kron 70 vin. Čistega prebitka izkazuje bilanca 18.877 kron 12 vin., od katere svote odpade gotovi odstotek v rezervni, dispozicijski, penzijski fond itd., ostala svota se pa razdeli med člane kot dividenda, h kateri so, po izjavi sodr. Svetlina na nekem članskem sestanku »pri Anžoku« v Spodnji Šiški, sami še posebej prispevali. Vršila se je tedaj debata, da so višje cene sladkorju v konzumnem društvu nego pri drugih trgovcih za 4 vin. Tedaj izjavlja sodr. Svetlin: »Ako je sladkor v konzumnem društvu za 4 vin. dražji, kakor pri drugih trgovcih, zato pa dobe člani na koncu leta 4 vin. kot dividende nazaj!« — Brez komentarja. — Sodrug Anton Kristan kot ravnatelj društva pravi »o splošnem položaju«, da bi bili lahko zadovoljni, pa nismo! — Napredek je premajhen. — Tudi člani niso zadovoljni s takim napredkom. — Kje neki tiči vzrok? — Ako pregledamo nadalje letno poročilo, najdemo pod točko »naša sredstva«, da je 1635 članov deležev vplačalo 25.279 kron 26 vin., pri katerih bi pač znašala svota pri polno vplačanih deležih po 30 kron = 49.050 kron, torej je komaj 50 % vplačanih deležev. — Iz tega je razvidno, da je delež 30 kron previsok. — Člani ne zmorejo tako visoke svote. — Zatorej ako bi bili nižji deleži, bi več konzumentov k društvu pristopilo, vsled česar bi se laglje dosegla zgoraj omenjena svota, in bi se tudi več blaga prodalo. — Nasprotno se na od strani društva dela na to, da bi se delež še zvišal, katerim potem upa, kapital zvišati. — Takih nazorov je pač lahko le tisti, ki ima 10 kron na dan zaslužka iz samo enega vira. — Delavec pa pri njegovem bornem zaslužku tega ne zmore. — Le nikar ne posnemajmo gospoda Aufenberga, ki hoče millionov, čeprav se davčni vijak privije do zadnje kaplje krvi. — Društveno vodstvo lahko doseže tudi lepih uspehov s pametnim, vestnim, skromnim gospodarstvom društvenega imetja. Dokler se bode pa ravno po geslu: »Kaj boš beračil, saj imamo denarja dovolj«, bomo zaman pričakovali boljših uspehov. — Pri takih razmerah bi bilo tudi vsako zvišanje deležev zaman. — Sodrug Anton Kristan priporoča napredek tržaških Delavskih zadrug za zgled. — Dobro! — Ampak sodrug Anton Kristan naj si tudi vzame gospodarstvo in poslovanje omenjenih zadrug kot vzgled. — Te zadruge ne poznajo kredita, kakor naše društvo, ki izkazuje 28.000 kron v poročilu brez dubios. Tržaške Delavske zadruge pravijo: »Zakaj so naše delavske zadruge postale velike in močne? Zato, ker ne prodajajo na upanje, marveč le proti štetemu denarju.«

Kredit je nesreča družin in smrt zadrug. Mesto prodaje na upanje, dajejo naše Delavske zadruge članom, ki so več kot dva tedna bolni, do 12 tednov blaga brezplačno in sicer za sedaj največ za 84 kron. Vdove in sirote članov dobe v podporo za 18 tednov blaga in sicer največ za 126 kron. Ker se v Delavskih zadrugah veliko razprodaja, imajo člani vedno najsvetše blago, ki je po večini ceneje kot drugje, zategadelj, ker ne kupujejo zadruge blago v velikih zalogah.

Nikjer ne morete narediti boljših nakupov kot v Delavskih zadrugah. Glej Zarjo štev. 231, z dne 12. marca 1912. — To je jasen dokaz, kako težka kolkja je našemu društvu modus kredit. — To je ena. Druga pa je da socialna demokratska stranka stoji na stališču svoje pristaje in člane vzgajati jih za vzorno in zdravo gospodarstvo, ne pa s kreditom pospeševati

njih pogubo in propad. — Torej proč z kreditom! — Kredit naj se dovoljuje le v slučajih brez lastne krivde v stisko zabredlim članom. Nadalje najdemo še pod zglatvjem »Račun dohodkov in izdatkov za leto 1911/12 posebno točko v izkazu »izdatki« v znesku 8.951 kron 76 vin. kot izdatek za razne stroške. — Znesek skoro 9000 kron pod plašč tajnosti skrivati, to je vsekakor preveč. Dolžnost delegatov je torej zahtevati na občnem zboru o teh izdatkih natančnega pojasnila, ker drugače si morajo člani misliti, da je ta svota bila neopravičeno in po nepotrebnem izdana, ali pa morajo člani smatrati, da za to točko tiči nekaj piškavega. — Sodrug Anton Kristan toži tudi, da je promet po posameznih prodajalnih premajhen. — Res je, člani ne kupujejo vseh njihovih potrebščin v konzumnem društvu. — Zakaj ne? — Zato, ker veliko reči dobe pri drugih trgovcih, ne morda z konkurenčno ceno, ampak z navadnimi cenami, ceneje in boljše blago kakor v njih društvu. — Zatorej je potrebno, da vodstvo v prvi vrsti posveti vso svojo pozornost na koristi članov kolikor le mogoče in v vsakem oziru in potem šele naj se uvažuje druge zadeve. — Društvo je bilo vendar ustanovljeno za ljubljani, da bodo člani v konzumnem društvu dobivali dobro, sveže in kolikor mogoče ceneje blago nego kri družih trgovcih. Ravno tako tudi pošteno mero in vago. — Ali to je ostalo le pri obljubah. — Z nabranim kapitalom se zasleduje pač večinoma druge cilje, nego koristi članov. Društveno vodstvo stremi po hitrem razširjenju društva, ker bi se hotele gotove osebe nekoliko postaviti. — Le počasi. — Tudi Bolgari so mislili, da bodo kar na enkrat v Carigradu. Ako se ne bi še pravočasno izpametovali, bi jih njihova korajža slabo plačala. — Tudi bahavost ni na mestu. — Društveno vodstvo naj se zaveda tudi prave vrednosti vsacega vinarja in potem ugodni uspehi ne izostanejo. — Upamo, da bodo v nedeljo dne 8. t. m. delegatje storili svojo dolžnost in svoje člane vestno zastopali. — Naj sedanje razmere v društvu natančno razmotrivajo in potrebno ukrepe v korist članov in napredek društva. — Končno svetujemo sodrugu Antonu Kristanu, naj opusti na shodih njegovo porogljivo zbadanje in cinično zasmeševanje sodrugov oz. sodružic, ker to je nedostojno. Na shodih naj se razpravlja dostojno in mirno. — Dopustljive so pač resne, mirne in dostojne opazke, ali pa šaljive, samo da se govornik zaveda, kje jih sme rabiti in na katero addressirati. Oporekati moramo tudi deistvu, da se žene od raznih govornikov žalijo z besedami naše babe, jere itd. Ženska je tudi član človeške družbe kakor moški, zatorej naj bode tudi ta deležna enakih pravic.

— **Sokol I.** vabi cenjeno občinstvo in bratsko društvo na čalni večer, katerega priredi v soboto dne 7. grudnia 1912 zvečer v »Mestnem domu«. I. Promenadni koncert. II. Koncert s sporedom: 1. I. Verdi: »Nabukodonozor«, overture. 2. O. Deu: »Koroške narodne pesmi«. a) »Glej čez jezero, gor čez gmajnico«. b) »Jaz mam pa konjca belega«. c) »Kam pa pobandraš ti bandruček moje?« (Mešani zbori). 3. I. Strauss: Fantazija iz operete »Cigan baron«. 4. Telovadske skupine na štirinadest lestvi. 5. a) Dr. I. Ipavec: »Nezakonska mati«. b) E. Adamič: »Pri zibelci« (solotočki). 6. Dr. A. Schwab: »Slanica« in »Vasovalec«. (Mešana zbor). 7. »Šumi Marica«. Sodelujejo gđ. St. Škrbinškova, društveni mešani zbor in orkester pod vodstvom brata J. Počivalnika. III. Prosta zabava in ples. (Čajni šotorčki). Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za člane in v družinah doše osebe 60 vin., za nečlane 1 K. Za obilni poset se priporoča odbor »Sokola I.«

Na današnji Miklavžev večer Gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj pri Kavčiču na Privozu opozarjamo občinstvo iz šentjakovskega okraja. Vstopnina za odrasle 20 vin. Začetek ob 7. Miklavž nastopi ob 8. s silajnim spremstvom. Sviralo tamburaši. Otroci sami nimajo dostopa, biti morajo v spremstvu staršev ali odraslih. Obdarjeni bodo vsi na društvene stroške, kdor pa hoče dati posebnih daril, naj jih pošlje z razločno pisanim naslovom gostilničarju Kavčiču.

— **Mesečni sestanek viške C. M. podružnice** bo prihodnjo nedeljo dne 8. t. m. pri Vrtačniku (gostilna pri Martinu). Začetek po 6. uri zvečer. Vabljeni so vsi člani in prijatelji C. M. D. sploh. Ti sestanki so nepriljenega značaja brez programa ter imajo namen medsebojno spoznavanje občinarjev, katerim je pri srečanju bezen do domovine. Ako prineso udeležence kaka darila, priredi se na nedeljskem sestanku otroško tombolo. Viška podružnica je med redniki, ki tudi v sedanjih časih ne zabi na našo edino narodno rešiteljico.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu. Jamstveni zakladi znašajo nad 416 millionov kron. Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka na življenje: meseca novembra 1912 se je ponudb vložilo 1742, za zavarovano vsoto K 16.499.967.54. izgotovljenih polic je bilo 1561, za zavarovano svoto K 14.826.058.34. Naznanjene škode znašajo K 851.150.60. Od januarja 1912 pa je ponudb vložilo 22353 za zavarovano svoto 134.610.874.81 K. izgotovljenih polic je bilo 19476, za zavarovano vsoto K 163.191.351. 83. Naznanjene škode znašajo K 9.802.970.61.

Kinematograf Ideal. Danes zadnji dan velezanimivega vsporeda, ki je dosegel najlepši uspeh in nihče naj ne zamudi ogledati si ga, Ja-

ko dopada krasna drama »Če pade krinka« z Asto Nielsen. Najbolj pa zanimajo krasni prizori z bojišča na Balkanu. Jutri v petek pe- cijalni večer s senzacionalno italijansko igrano »Mukapolne ure« in zadnji dan slike z bojišča na Balkanu.

V kavarni Central nastopi danes in vsaki dan naprej damska kapela »Gora« (glej inserat.)

NOVI »DOBRI NASVETI«.

po novih britkih skušnjah slovenskim urednikom v novih težkih časih nasvetoval Lipe Figi.

Ako nočete, da bode te konfiscirani, polnite svoje kolone s tem:

Z ozirom na naše občinstvo teh dobrih nasvetov ne moremo vpoštevati, dasi so uvaževanja vredni.

Trst.

Pismonoša aretiran. Žalostne razmere poslnih uslužbencev v Trstu. Pismonoša Andrej Bavcon, stanujoč v ulici Tor San Piero št. 212. je bil aretiran, ker se je sumilo, da odpira pisma. Preiskava je dognala, da je jemal pisma svojim tovarišem, jih odpiral, ter nato metal proč v ulici Miramar, kjer je raznašal pisma. Andrej Bavcon vse to taji. Policija ga je izročila deželni sodniji. Danes (3. t. m.) pride k meni soproga aretirane Bavcona; bila je vsa objokana in me je prosila, da posredujem, da se ga spusti na prosto. Dejala je, da je prepričana, da je njen soprog nedolžen. Pripovedovala je dalje časa. »Njena bolezen se je obrnila že precej na bolje; ko pa so mi aretirali soproga, pa je začela zopet silno bolehati« — je rekla. Informiral sem se o razmerah poštnih uslužbencev. Pismonoša ima, ko nastopi službo, K 2.60 plače na dan. Ko dobi dekret, se povisa plača pismonoše na K 110 na mesec; od teh K 110 se mu odbije približno K 10 — za penzijski fond in mu ostane torej kakih 95 kron na mesec. Dotični pismonoša, s katerim sem govoril, mi je pripovedoval tudi o raznih škalah od strani poštnega ravnateljstva. Zafira se posebno slovenske poštnne uslužbenice, ker so Slovenci. Torej ni še zadosti, da dobivajo poštni uslužbenici tako nesramne plače, ampak se jih še preganja vrhu vsega tega. To so obupne, to so žalostne razmere. — Kar se tiče goriomenjene zadeve glede Bavcona, je moje mnenje, da je krivda na strani ravnateljstva, oziroma glavne poštno uprave, čeravno bi bil kriv, kakor je to preiskava dognala. Morda pa je nedolžen, saj se je obsodilo že marsikatero po nedolžnem. Če je odpiral zares pisma, zakaj jih je odpiral? Gotovo zato, da bi našel v njih denar. No, čuditi bi se ne bilo temu, če se ozlramo na zgoraj navedene plače, ki jih prejemale pismonoše. Kako naj se preživlja človek, ki ima družino, s tako revno plačico? To je vendar uganika. Dandanes so drage življenjske potrebščine, draga so stanovanja itd. Poštna uprava naj bi plačala svoje uslužbenice pošteno, potem bi izostale podobne stvari. Bavcon je uslužben 18 let pri pošti. Če ga obsodi sodnija, ne bo zaprt samo, ampak bo odslovljen od pošte in ne bo dobil nikake penzije; njegova družina se bo nahajala z njim vred v veliki bedi in revščini. Tako uničuje današnji družabni red ekzistenco za ekzistenco.

Slovensko gledališče v Trstu. »Razbojniki.« Preteklo nedeljo je ponovilo naše gledališče svetovno Schiller-jevo dramo »Razbojniki«. Dobro so igrali gg. Dragotinovič, Gabršček in Rajner; g. Rajner je komik, zato pa je tudi njegov jok zelo čuden; marsikdo izmed priujočih se mora smejeti, namesto da bi bil otožen. Upamo, da popravi g. Rajner to napak-

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

co pri prihodni predstavi. Gdč. Wintrova je izpolnila svojo dolžnost. V splošnem se je igralo za naše razmere še precej dobro, samo preveč stavkov je bilo izpuščenih. To pa baje zaradi tega, ker je bila predstava — popoldanska in je bila pičila udeležba. Pred predstavo in med odni naj bi ne kukali gotovi igralci predolgo časa izza zagrinjala.

Danes (v četrtek) zvečer bomo videli na našem odru priljubljeno Straussovo opereto »Valček čar«. Prihodnjo nedeljo popoldne se uprizore v tretjič »Razbojniki«.

Veselični odsek telovadnega društva »Sokol« v Trstu priredi Miklavžev večer, ki se vrši v soboto, dne 7. dec. v veliki dvorani »Nar. Doma«. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Sodelujejo iz posebne prijaznosti: ga. Rezika Talerjeva, odlična pevka in igralka ter gg. Unterveger, spevokomik in Polić, kapelnik, vsi člani Slovenskega gledališča v Trstu. Nadalje nastopi zbor »Glasbene Matice« v Trstu pod vodstvom brata Mahkote. Svira popolni vojaški orkester c. in kr. pešpolka štev. 32. Cene: člani 60 vin., nečlani 1 K. NB.: Miklavževa darila naj se izroči g. Biček v »Narodnem domu«. Opozorja se uljudno, da morajo biti kolokovana s C. M. kolkom, ker v nasprotnem slučaju plača prejemnik 20 vin. kazni, kateri znesek gre v prid društvenemu zletnemu fondu.

Skupina postiljonov N. D. O. sklicuje za danes (v četrtek) ob pol 10. uri zvečer javen shod v prostorih konz. društva v Rojani. Dnevni red: »Plačilno gibanje in poročilo o dosedanjih intervencijah na c. kr. obrtnem nadzorstvu glede službenega reda«. Postiljoni, vsi na shod! — Odbor.

Nainovejša telefonska in brzojavna poročila.

PARLAMENTARNA SITUACIJA.

Dunaj, 4. decembra. Justični in brambni odsek sta danes nadaljevala posvetovanje o vladnih mobilizacijskih predlogih. Češki narodni socialci in češki socialni demokratje se niso prenehali z obstrukcijo. Ker se ni samo opozicija, ampak tudi vladne stranke, kakor Poljaki, nemški »Nationalverband« in krščanski socialci izrekli odločno za spremembo strogih mobilizacijskih predlog, ni izključeno, da bo vlada končno hočeš nočeš morala vsaj deloma odnehati od svojega trdovratnega stališča in dovoliti še nekatere izjembe. Ministrski predsednik grof Stürgkh je bil popoldne v Schönbrunnu pri cesarju v posebni avdienci. Govori se, da je dobil od cesarja dovoljenje za posebno novelo k tem predlogom. Po tej noveli se bo deloma ugodilo zahtevam strank. Vendar je parlamentarna situacija še vedno skrajno nejasna in ni izključeno, da bo zbornica končno vendarle odgojena.

PREMIRIJE NA BOJIŠČU. GRŠKA NADALJUJE VOJNO.

Sofija, 4. decembra. Jutri se bo uvoz in izvoz vršil že popolnoma redno, ker je na železnih žez vse pripravljeno za Transporte.

1. Armade vojskojuočih se držav ostanejo v dosedanjih pozicijah.

2. Obleganim trdnjavam se provijantiranje ne dovoli.

3. Provijantiranje bolgarske armade pri Čataldži je dovoljeno tudi preko Črnega morja in preko Odrina, počenši z 10. dnevom po sklenjenem premirju.

4. Mirovna pogajanja se prično 13. decembra v Londonu.

Sofija, 4. decembra. Jutri se bo uvoz in izvoz vršil že popolnoma redno, ker je na železnih žez vse pripravljeno za Transporte.

Sofija, 4. decembra. Predsednik bolgarskega sobranja Danev in finančni minister Todorov jutri odpotujeta iz bolgarskega glavnega stana in se vrneta v Sofijo. Splošno se domneva, da se tudi kralj Ferdinand vrne z bojišča v Sofijo, nakar bodo določeni delegati za mirovna pogajanja v Londonu.

Carigrad, 4. decembra. Premirje je sklenjeno za nedoločen čas in sicer med Turčijo, Bolgarsko, Srbijo in Črnogor. Grška ni podpisala protokola. Če bo katera izmed teh strank pri definitivnih mirovnihih pogajanjih končno sprevidela, da je treba vojno nadaljevati, bo morala to sporočiti Turčiji 48 ur poprej. Ozemlje, katerega se tiče premirje, bodo določili generalni štabi obeh strank. V to svrhu odpošlje Črnogor svoje delegate v Skader. Bolgarska v Drinopolje, Srbija k zapadni armadi.

Carigrad, 4. decembra. Vlada je že poprej odredila priprave, da se Drinopolje in Skader preskrbita z živežem. Prebivalstvo obeh trdnjav sme oditi kamor hoče.

Carigrad, 4. decembra. Grška se ni priklonila k premirju, vsled česar se tu domneva, da njima dovolj smisla za balkansko zvezo. Turčija bo proti njej z vso silo nadaljevala vojno, dokler se tudi ona ne prikloni k premirju. Grška je zahtevala kot pogoji, da podpiše premirje kapitulacijo Janine in Chiosa, kjer se še vedno vrše boji, dalje pa nikakor noče odstopiti od blokade v Egejskem morju.

Sofija, 4. decembra. Grška je izjavila, da bo tekom 24 ur podala končno izjavo, ali stopi k premirju ali ne. Toda za slučaj, četudi ne pristopi k premirju, odpošlje k mirovnim pogajanjem v Sofijo vseeno svoje delegate.

ČRNOGORSKI NEUSPEHI PRED SKADROM.

Cetinje, 4. decembra. O silni kanonadi, ki se je vršila v ponedeljek pred Skadrom in Tara-bošem z obeh strani, se poroča: Boj je bil silno krvav, in Črnogorcem se je vsled silne hrabrosti zetske brigade posrečilo zakriti svoje umikanje. Kralj se je nahajal v bojni liniji. Zvečer se je kralj vrnil čez Rieko na Cetinje. Črnogorske izgube morajo biti precej večje, kakor se uradno navaja.

Izkaz daril za „Rdeči križ balkanskih držav“.

Vesela družba pri Königu in Brinovcu na Vranskem K 5.30, Slovenci Mahrove trgovske šole K 20.50, Katinka Škerjanc, Grosuplje K 10, Fr. Telban, Gor. vas-Sovoden nabral K 18, Jos. Wester, Vitanje K 20, g. Fran Govekar izročil tretjo zbirko magistratnih uradnikov K 84, ga. Franja Robleková je poslala nekaj svoje in od drugih žalskih dam podarjene zlatnine, ki se je prodala za K 53, br. Hlavka, Ljubljana na 5% popustu K 21.48.

Upravništvo »Slovenskega Naroda« K 585.91, Marija Uršič, Medvode, nabrala K 2, Ivan Hribar, Kranjska gora, nabral K 141.40, zbirka 7 okrajev stolnega mesta Ljubljana K 1814.50, blagajniki uradniki, Ljubljana K 14.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Mali oglasi.

Stanovanje z dvema sobama, kuhinjo in pritlikinami se takoj odda. Povpraša naj se Opekarska cesta 15.

Učiteljica išče instrukcije. Naslov: »Učiteljica« na »Prvo anonimno pisarno«.

Kupuje se za visoko ceno staro in polomljeno

zobovje

in sicer danes v četrtek 5. decembra v hotelu pri »Slonu« I. nad., vrata št. 34.

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

Posebna specialiteta likerja

Posebna specialiteta likerja

Del.glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez.fond nad K 8,000,000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Brez konkurence!

Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Brzojavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte

se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

Mi iščemo
marljivih sotrudnikov.

Oddelek za srečke Češke
industrijske banke.

Zastopstvo za jugoslovansko
ozemlje v Ljubljani.

Sirite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj optični zavod.

Dalnogleda, toplo-mere, in zrakomere vseh vrst.

Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Vsaki petek sveže morske ribe

iz Severnega morja: Kabliau kg 80 v; Šole (Schollen) kg 90 v; Morski losus (Seelachs) kg 90 v; Rdeči jeziki (Rotzungen) kg K 1-10; Vahuja (Schellfisch) K 1-10; Angler K 1-20

v trgovini s špecerijskim blagom

T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 - Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

Dobrotvoritelno društvo „BLAGODAT“ v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča kot edino društvo te vrste na Kranjskem. Društvo ima namen izplačati velike podpore in velike posmrtnine svojim rednim članom. Čimveč je članov, temvečji znesek izplača društvo v vsakem smrtnem slučaju. Te vrste društva so pokazala na Dunaju, Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih mestih, da so najboljše humanitarna podpora društva, katera na podlagi vzajemnosti za male prispevke članov, izplačujejo velike posmrtnine. Prospekte in natančna pojasnila daje brezplačno

društvena pisarna v Ljubljani, Mestni trg šte. 13, I. nadstropje.

!! Sijajna zmaga !!

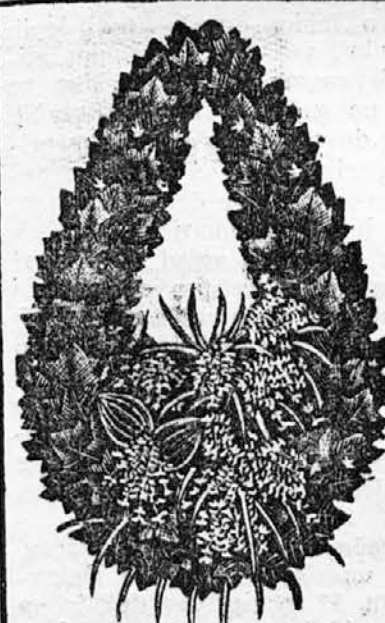
v damskih raglanih.

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 20 K naprej, kateri so stali preje od 40—60 K.

Istotako znižane cene za gospode raglanov, zimskih sukenj in oblek.

„Angleško skladišče oblek“

O Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

Ustanovljeno leta 1900.

Odlikovana:

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vljudno priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobnihih vencev in trakov

z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

FR. IGLIČ Ljubljana, Mestni trg št. 11-12